

RYHMÄ 1 –Osaamisen jakaminen/täydennyskoulutus

Valittuja paloja porinatuokiosta:

- uusien tutkimusten terveiset ja ideat jakoon. Tarvitaan myös tiedollista päivitystä ja sisällöllistä kehittämistä
- opettajien omat vahvuudet käyttöön (innostus vie mennessään)
- koulun henkilökunnan kouluttaminen erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohtaamiseen
- henkilöstön koulutus lapsen ja nuoren tuentarpeesta ja toimenpiteiden lisäämisestä puhuminen huoltajille
- täsmäkoulutusta opettajien tarpeiden ja kysymysten mukaan (mm. traumatisoituneet lapset, kehitysvammaisten psyykinen oireilu)
- mielekästä koulutusta ettei kohdejoukko turhaudu ja motivaatio laske
- hiljaisen tiedon jakaminen
- pedagogiset kahvilat esim. teemojen mukaan
- voisiko opettajat ja oppilaat olla yhdessä kuuntelemassa esim. asiantuntijaluentoja?
- konkreettisia harjoituksia asioista
- tarvitaan aikaa ja jopa velvoittaa opettajat koulutukseen
- toimintakulttuurin muutokseen tarvitaan koulutusta
- sotepalveluiden kanssa yhteisiä koulutuksia

RYHMÄ 2 – yhteistyö

Johtaminen, rakenteet, yhteinen ymmärrys ja yhteistyön esteet

- Yhteistyö pitää rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksesta
- Perhekeskus-toimintamalli, jossa perhe ”napataan” mukaan
 - kouluissa oppilashuollon kautta, oppilashuolto mukana perhekeskustoiminnassa
 - lähdetään matalalla kynnyksellä perheen kanssa perheen tavoitteiden mukaisesti
 - perhejohteisesti, mitä perhe tarvitsee, mihin he sitoutuvat
 - oppilaalla ei ole ongelma, vaan perheellä on ongelma
 - ennaltaehkäisevämpää toimintaa
 - saattaen vaihtaan mukana huolen esiin ottaja mukana alussa
 - yhteyshenkilö, puhelinnumero ja soittoaika
 - ryhmän tiedettävä kaikki palvelut
 - neuvolayhteistyö
 - yhdelle lääkärille tukea tarvitsevat lapset ja nuoret – koko perhe huomioidaan
 - matalampi kynnyksellä yhteydessä keskukseseen kuin sosiaalityöntekijään
 - Brändäys on tärkeää!
 - Kuinka markkinoidaan perheille
 - mitä perheelle tarjotaan
 - kuinka asia sanoitetaan ja otetaan puheeksi perheen kanssa
 - koulussa tuki toimii, kuinka perhe saadaan mukaan, kun tuen tarve oikeasti perheellä
- Vahvuutta vanhemmille-ryhmä, vanha toimiva systeemi
- Miten vanhemmat mukaan?
 - Aktiivinen tuuppaus
- Perheiden kanssa yhteistyön toimiminen (perhejohteista kohti)
 - Yhteistyökumppaneiden tunteminen helpottaa
 - Kohtaaminen on tärkeää
 - Yksi perhe ja yksi luokku, josta apua

Ryhmä 3 - Eri hallintokuntien välinen yhteistyö

Yhteiset toimintamallit kaikkien toimijoiden tietoon

- OPH kerää sivuilleen esim. toimintamalleja sijoitetun oppilaan opetuksen järjestämisestä ja esittelee niitä sivuillaan → tiedottaa eri hallintokuntia
- Kaivataan lisää ohjeistusta oppilashuollon ohjausryhmän tehtävistä ja OH-ryhmien toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta, monialaisten työryhmien yhteiset toimintatavat

Yhteiset koulutukset eri hallintokunnille

- Avi
- Mahdollisesti VIPin organisoimana
- Oppilashuoltoväki
- Opetushenkilöstö, varhaiskasvatushenkilöstö
- Yksityiset lastensuojeluyksiköt
- Sosiaalityöntekijät
- Erityissairaanhoido

Hallintokuntien ja yksityisten toimijoiden yhteistyö arjen eri tilanteissa

- kuntouttava toiminta osaksi koulupäivää mahdollisuuksien mukaan (otettava huomioon myös tilojen suunnittelussa), kuntouttava toiminta mukana opetustilanteessa, yhteisiä tavoitteita, yhteistyötahojen kohtaamista muutenkin kuin palavereissa
- kuntouttava toiminta ei saisi jäädä koulunkäynnin varjoon, eikä toisinpäin
- koulun kuntouttavaa roolia vahvistettava yhteistyössä
- eri hallintoalat ja yksityiset toimijat tiedostavat lainsäädännöt ja toimintatavat

RYHMÄ 5 – Konsultaatio

1. Konsultatiivinen ohjaus.

- Kunnissa olisi hyvä olla käytänteinä erityisopettajille resurssoitua aikaa konsultaatiota varten. Opettajat (luokan- ja aineopettajat) haluavat tulla enemmän kuulluksi. Erityisopettajien apua tarvitaan ihan ruohonjuuritasolla. Monessa kunnissa on varmaankin jo hyviä käytänteitä, mutta esim. meidän ryhmässä ei tällaisia tunnettu.
- Keskustelimme myös siitä, että esim. samanaikaisopettajuutta ei osata käyttää oikealla tavalla. Yhteissuunnittelu puuttuu, joka johtaa siihen, että esim. erit.opettajia käytetään ikäänkuin ohjaajina.

2. Ulkopuolisen konsultaation tarve; esim. sairaalakoulujen konsultointi perusopetukseen. Esim. vaikeissa tapauksissa, kun ei enää löydetä keinoja. Myös konsultointi ennen ja jälkeen mahdollisen sairaala- tai osastojakson.

3. Kunnassa voisi olla myös konsultoiva ryhmä, jossa olisi mahdollisimman laaja / monialainen edustus. Esimö sosiaalipuolen ja sivistysjohdon edustus olisi erittäin hyvä. Kunna Ja asiahan on todella tärkeä. ssamme (Ilmajoki) on perustettu kuntouttava luokka, jota ohjaa tällainen ryhmä ja se antaa kyllä selkärankaa ja tukea kouluille. Kuntoluokalla ollaan kuntouttavalla jaksolla ja sen jälkeen palataan takaisin omaan kouluun. Tarkoitus on, että konsultaatiota tehdään ennen ja jälkeen kuntoutusjakson. Käytännössä esim. psyk. sairaanhoitaja tutustuu tulevaan oppilaaseen esim. viikon verran ennen kuntoutusta ja saattaa myös takaisin omaan kouluun. Samalla tuetaan omaa koulua ja sen opettajia.

7. Oppilaat jotka eivät käy koulua

Oppilaan koulukunto / Koulun kunto, rakenteet

- Ääripäät kasvaneet
- Oppilaat pitkiäkin aikoja kotona
- Oppilaan sairausloma ei tunneta

Kehittämiskohteet:

- Sijaihuoltolaitosten oppilaiden opetuksen järjestäminen, tietojen saaminen opetuksen järjestämiseksi
- Yhteistyö sosiaalitoimen kanssa, vaihtuvuus sosiaalitoimen henkilöstössä, resurssit
- Maahanmuuttajien koulun järjestäminen, kokonaisvaltaista koko perheen ohjaamista
- Tays ja kunnan tukitoimet pompottelevat oppilasta

Ratkaisut:

- Poissaolojen seuranta, huolehtimisen kulttuuri
- Poissaoloista terveydenhoitaja, sosiaalitoimi mukaan
- Moniammatillinen yhteistyö
- Vastaanottoluokka, tilanteen kartoitus
- Vastuhenkilö perheelle tehokkaasti, esim. Kolmen viikon syklissä tehokas suunnitelma, toiminta, arviointi
- Työn taso ei saa johtua henkilöstä, rakenteet kunnossa
- Pedagogiset paperit kuntoon, jolloin tiedonsiirto helpottuu
- Opettajan koulutuksessa huomio oppilashuollon taitoihin
- Koulupolun suunnittelu varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ajoissa
- Ote- toiminta: vuosiluokattomalla päätöksellä Ote-luokalle
Erilaisilla päätöksillä opintopolun suorittaminen; painotetut, HOJKS, vuosiluokkiin sitomaton opetus, muut erityiset opetusjärjestelyt
- Kuntoutukset
- Yhteisten tavoitteiden miettiminen

Resurssit: annetaan resurssit alueelle, kuntien varauduttava sijoituslapsiin etukäteen

RYHMÄ 9. - Psykkisesti oireilevat ja haasteelliset oppilaat

Aiheena: Miten tukea lähikouluun

- neuropsykiatrinen valmennus osaksi tukitoimia. Miten tieto kulkee esimerkiksi koulun ja perheen välillä?
- mitä psyykkisen oireilun takana on?
- rakenne puuttuu lapsen kuntoutusjakson päättyessä kotiin ja kouluun palaamisen tueksi
- eirtyneen tuki ei tarkoita kaikkien koulujen kohdalla automaattisesti samaa
- sijaishuollon asiakkailta usein kouluhistoria hyvin hajanainen ja voi olla vuosien taukoja, jolloin lapsi ei ole saanut opetusta
- psykiatrisen sairaanhoitajan työpanoksen lisääminen perusopetuksen työparina. Hyvä esimerkki Lempäälästä, Sääksjärven yhtenäiskoulusta

Millaisia keinoja?

- kehitysvamma- ja autismsosaamisen lisääminen kouluihin ja oppilashuollon toimijoille
- koulumaailmaan lisää terveydenhuollon osaamista, terveydenhuollon jalkautuminen jo ennaltaehkäisevään toimintaan
- konsultatiivista eri sektorien ylittävää yhteistyötä
- opettajan jaksamisen tukeminen, työnohjaus yms.
- osaamista haasteellisesti käyttäytyvien oppilaitten kohtaamiseen, erityisesti alakouluikäisten haasteellisten oppilaiden määrä on lisääntynyt
- kiinnipito- osaamisen lisääminen ja säännöllinen harjoittelu
- vanhempainkoulu/-kahvila tms. tapaamisten järjestäminen yhteisen kasvatustietämysten muotoutumisen avuksi

RYHMÄ 10a – Varhaiskasvatus ja esiopetus

Neuvola, varhaiskasvatus → tiedon hyödyntäminen lapsen tuen näkökulmasta → toimintatapa. Lapsen elämä on kokonaisuus

Vaka -laki, tuen kolmiportaisuus ei ole laissa → saatava kuntoon!!! Tukirakenteiden on oltava yhteinen → asiakirjojen samankaltaisuus

1. Yhteistyön saumattomuus, tuen jatkumo vakasta esiopetuksen kautta perusopetukseen

- neuvolan rooli tärkeä, osa lapsista tulee suoraan esiopetukseen → tiedon jakoa
- perhekeskusajattelu
- lasten ja nuorten kuntoutustyöryhmä → kentältä työntekijät tuovat lasten asioita (vaka, koulu)
- moniammatilliset työryhmät vakasta (+ neuvola) perusopetuksen loppuun → ryhmän tehtävät tulee määrittellä, mukana perhetyö mukaan
- tiedonsiirto → erilaiset ohjelmat hankaloittavat - lasta saatetaan seuraavaan paikkaan (saattaen vaihto → prosessikuvaus)
- koordinoivan erityisopettajan resurssointi riittävän ajoissa (esim. jo varhaiskasvatuksessa), ennakointi (talousarvion perustelut)
- avustajan mahdollisuus siirtyä lapsen mukana kouluun (palkkakysymys?!)
- perhetyöntekijä / kasvatusohjaaja / sosiaalityöntekijä → perheitä varten
- lähikasvattaja → esim. Hakee lapsen kouluun, tukee läksyissä
- perheluokka: 4-6 vkoa, 2 tuntia viikossa, autetaan perhettä ymmärtämään, toimimaan lapsen haasteiden kanssa, erityisopettaja, oma opettaja, ohjaaja (lasta varten), vanhemmat, perhetyöntekijä, tarvittaessa psykologi, kuraattori (ei opetusta vaan tukea) → varhainen puuttuminen ja perheen kannattelu!

2. Tunne-elämän pulmat, psyykkiset pulmat, aggressiivisuus

- lapsen elämän takia tilanteeseen tulee puuttua ajoissa
- miten oikeasti pystytään tukemaan lasta ilman diagnoosia?
- henkilöstön kuunteleminen, tiedonsiirto oikeille tahoille – henkilöstön koulutus

HUOM! Kaikessa kasvatusta ja opetusta koskettelevassa, tukeenkin liittyvässä, puheessa tulee ottaa aina huomioon varhaiskasvatus ja esiopetus. Nyt lähdettiin melkein jokaisessa puheenvuorossa koulusta. Lapsella on ennen kouluun menoa takana jo hyvin tärkeitä vuosia ja kokemuksia.

RYHMÄ 10b – Varhaiskasvatus ja esiopetus

Jatkumo ja siirtymävaiheiden haasteet varhaiskasvatus – esiopetus - perusopetus:

Asenne:

- varhaiskasvatuksen kokemus siitä, että joskus tapahtuu tiedon ”mitätöintiä”. Lapsi ”kasvaa kesällä”-
- vielä olemassa toimintatapa lapsen vastaanottaminen ”puhtaalta pöydältä”
- yhteistyö perusopetukseen tärkeää.
- esiopetuksessa etsitään keinoja, joilla lapsia tuetaan oppimisessa. Tarjotaan näitä tapoja yhteistyössä siirtymävaiheessa toimintatapaehtoituksina.
- otetaanko varhaiskasvatuksen ”vinkit vastaan”

Ratkaisuja:

Ratkaisuna saattaen vaihtaminen

- esim. henkilökohtainen avustaja siirtyy lapsen mukana
- esim. yhteistyö ja prosessikaavio kehitysvammaisten lasten perusopetuksen pienluokan (YPR) ja varhaiskasvatuksen välillä
- esim. varhaiskasvatuksen VEO pienryhmässä opettajan sijaisena
- henkilöstön siirtyminen lapsen mukana yleisemmin?

Terveydenhoito

- esim. kuusivuotiaiden terveystarkastukset kouluterveydenhoitajan tehtäväksi

Oppilashuollon henkilöstö

- aktiivisesti mukana esiopetuksessa ja mielellään jo varhaiskasvatuksessa

Tiedottaminen

- yhteistyön rakenteet tiedoksi ja kertaus jokaisen lukuvuoden alussa varhaiskasvatus – esiopetus – perusopetus / henkilöstö

Haastavasti käyttäytyvät lapset

- koulutukset, miten hyödynnettävissä, löytyykö riittävä kosketuspinta arkeen ja siirtyykö käytäntöön
- osaamisen kasvattaminen on aina hyödyksi: Esim. nepsy –koulutus on koettu toimivana. Osaaminen perustasolle mutta sen lisäksi myös enemmän osaavan henkilön konsultaatio.
- pois lähettämisen kulttuuri? Onko sitä vielä varhaiskasvatuksen toimintatapana?
- asenne: henkilöstön väsyminen, löytyykö uusia vaihtoehtoja vai onko näköala kaventunut
- VEO:n työpanoksen miettiminen esim. kokonaisen viikon käyttäminen tietyssä yksikössä
- tuodaan rakenteet yksioihin ja valvotaan niiden toteutumista.